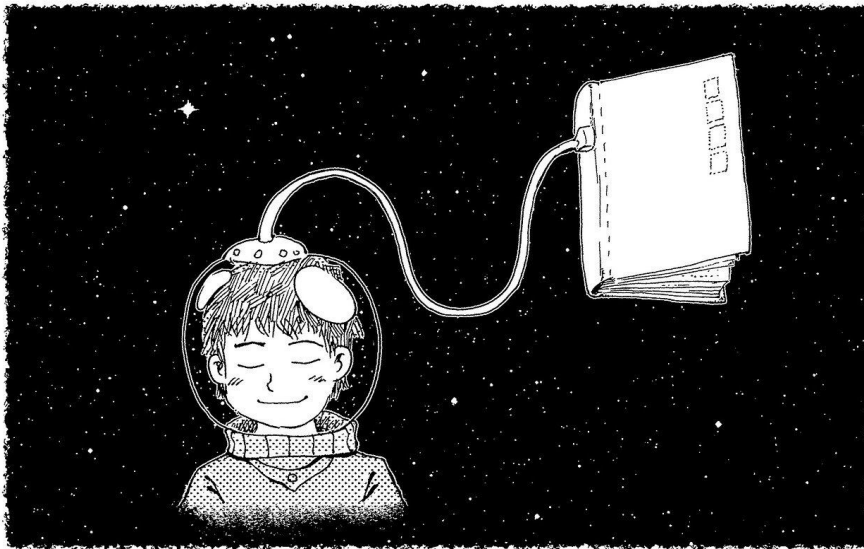

Lukemisen apuvälineet

- Työpajan tavoitteena on vahvistaa nuorten luku- ja kirjoitustaitoa.
- Työpajassa mietitään omaa lukemista ja oppimista.
- Työpajan tarkoituksena on etsiä apukeinoja omiin lukemisen ja oppimisen haasteisiin.

Kesto:

▣ 4 tuntia lähityöpajana

Lukemisen apuvälineet

Esittelyt (15 min)

- Työpaja on suunniteltu Hae mut! -hankkeessa. Järvenpään opiston koordinoiman hankkeen tavoitteena oli vahvistaa nuorten perustaitoja ja miettiä nuorten kanssa, mihin luku- ja kirjoitustaitoa nykypäivänä tarvitaan, mitkä on omat vahvuudet ja haasteet näissä taidoissa ja millaisia apukeinoja haasteisiin voi löytyä.
- Tässä työpajassa pohditaan lukemisen ja oppimisen apukeinoja.
- Nimikierros
- Päivän ohjelma ja säännöt
 - Ensin kuunnellaan musiikkia, sitten luetaan ja arvioidaan omaa oppimista.
 - Ohjaajan saa aina keskeyttää, aina saa kysyä ja olla eri mieltä.
 - Muiden juttuja kunnioitetaan ja kuunnellaan, annetaan kehuja, kannustetaan.

Kuka puhuu? (30 min)

Lämmittelyä

- Millaista musiikkia tykkäät kuunnella?
- Onko rap-musiikki tuttua? Mitä tykkäätte JVG:stä?

Mistä kertoo *Ikuinen vappu*?

(Lisäohjeita löytyy Lukukeskuksen rap-työpajasta <https://sanathaltuun.fi/rap-paja/>, sanat löytyvät materiaaleista.)

- Ennakkoajatukset biisin sanomasta.
- Kuunnellaan biisi.
- Lukutaidon tärkein työkalu on kysymys *Kuka puhuu?*
- Rap-teksti on kuin novelli eli lyhyt kertomus.
- Katsotaan tarkemmin, kuka puhuu ikuisesta vapusta ja mitä hän haluaa meille sanoa.
- Rikosetsivien lailla mietitään, mitä puhujasta saa selville sanoituksen perusteella.
 - Selviääkö esim. ikä, sukupuoli tai paikkakunta?
 - Millainen tunne kertojalla on? Onko luotettava?
 - Tulevatko kertojan kiinnostuksen kohteet näkyville?
 - Miten kertoja haluaa vaikuttaa kuulijaan? Löytyykö tekstistä kaksoismerkityksiä?
 - Kenelle puhutaan/lauletaan?
- Muuttuiko käsitys biisistä? (Ks. HS:n juttu "Lätkäräppi on kuollut" <https://www.hs.fi/nyt/art-2000006303693.html>)
- Kuunnellaan uudestaan.

Lukemisen apuvälineet (30 min)

- Keskustellaan, mitä haasteita lukemisessa, kirjoittamisessa, muistamisessa ja oppimisessa voi olla ja mitä apukeinoja niihin on jo löytynyt. Kirjoitetaan lista ongelmista taululle.
- Mitä apuvälineitä hullu keksijä voisi keksiä? Esimerkiksi silmälasit on keksitty, mitä muita laitteita on tai voisi olla.
- Mitä apuvälineitä on olemassa? (Löydetään jokaiseen mainittuun haasteeseen jokin apukeino.)
 - kuuntelu (Celia-kirjat)
 - selkokieli
 - tekstin palastelu
 - viivotin, eriväriset kynät, yliviivaustussit
 - piirrokset, mindmap
 - sanelin, kamera, puhelimen muistiinpanot
 - oikoluku tietokoneella
 - omien haasteiden hyväksyminen
 - ärsykkeiden minimointi (kuulokkeet)
 - lepo, tauot, palkinnot
 - suunnittelu, aikataulu
- Testataan puhelimen apujuttuja esim. sanelinta, kääntäjää yms.

Lukemisen vinkkejä (60 min)

Mulla on peli kesken, pelaaminen kehittää kognitiivisia taitoja (HS 26.10.2017)

<https://yle.fi/aihe/artikkeli/2015/05/19/mulla-peli-kesken-pelaaminen-kehittaa-kognitiivisia-taitoja>

(Teksti löytyy myös materiaaleista.)

Luetaan yhdessä teksti ääneen ja mietitään, miten se onnistuu parhaiten. Käytetään tukena apuvälineitä.

Jos teksti tuntuu liian pitkältä, voidaan loppuosa jättää lukematta.

Materiaaleista löytyy QR-koodi artikkeliin, jos joku haluaa lukea tekstin mieluummin puhelimelta.

- **Otsikko:** mitä ennakkoaajatuksia aiheesta
- **Silmäily:** aina ei tarvitse aloittaa alusta, vaan tekstiä voi ensin vähän vilkuilla
- **Koneelta vai paperilta:** mistä luet mieluiten, edut ja haitat?
- **Kappalejako** kertoo, että tärkeä asia kerrottu, voidaan siirtyä seuraavaan
- **Muistiinpanot:** mitä laitetaan muistiin ja miten (alleviivaus, piirtäminen, nuoli yms.?)
- **Ymmärtäminen:** selitä toiselle tekstin sisältö, niin huomaat, ymmärsitkö sen itse.
- **Muistaminen:** mieti, mikä tekstissä oli tärkeää, mitä siitä pitää muistaa. Mitä ope kysyisi siitä kokeessa?
- **Kertaaminen:** lue muistiinpanoja, kuuntele teksti nauhoituksena, piirrä kuva, pidä tauko ja palaa myöhemmin uudestaan, tee tekstistä hauska

TAUKO

Muistitekniikoita (45 min)

- Miten tekstin asiat voisi parhaiten muistaa?
- Eri tekniikoiden kokeilua:
 - ostoslista-rap, hassut mielikuvat, lause alkukirjaimista
 - kartta, keho
 - tarina, piirros
- Mietitään, miten voisi parhaiten muistaa tekstin pääkohdat eli väliotsikot. Jokainen valitsee oman muistitekniikan.
- Testataan, muistetaanko kaikki väliotsikot. Mikä tekniikoista toimi parhaiten?

Lukitesti (30 min)

QR-koodilla linkki Lukihäiriö-sivuston testiin. (Ks. materiaalit.)

<https://www.lukihairio.fi/testisivu/>

Itsearviointi (30)

Mietitään omaa oppimista itsearviointilomakkeen avulla. (Ks. materiaalit.)